

Sygn. akt IV CNP 166/07

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Strus

w sprawie ze skargi pozwanego

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 12 kwietnia 2007 r., sygn. akt II Ca (...),

w sprawie z powództwa Z. M.

przeciwko A. C.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 stycznia 2008 r.

oddala skargę.

Uzasadnienie

Powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 7 407 zł tytułem niezapłaconego i wymagalnego czynszu za lata 2002, 2003 i 2004 z ustawowymi odsetkami od kwoty 1 006 zł od dnia 1 stycznia 2003 r., od kwoty 5 680 zł od dnia 1 stycznia 2004 r. i od kwoty 721 zł od dnia 1 stycznia 2005 r. W uzasadnieniu podniósł, że jest współwłaścicielem domu mieszkalnego położonego w B. przy ul. K., w którym pozwany, na podstawie art. 691 k.c., wstąpił w stosunek najmu lokalu mieszkalnego nr (...). Pozwany nie płacił w terminie czynszu i w związku z czym powstała zaległość w dochodzonej kwocie.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy w B. orzekł zgodnie z żądaniem pozwu i stał się on prawomocny oraz wykonalny.

Pozwany w dniu 27 grudnia 2005 r. wniósł skargę o wznowienie tego postępowania na podstawie określonej w art. 401 pkt 2 k.p.c. Podniósł, że w postępowaniu upominawczym został pozbawiony możliwości działania i obrony swych praw na skutek nieprawidłowego doręczenia mu pism sądowych.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2006 r. Sąd Rejonowy w B. w postępowaniu wznowieniowym uchylił w całości nakaz zapłaty z dnia 7 kwietnia 2005 r. (pkt 1), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 91,68 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty (pkt 2) i w pozostałej części powództwo oddalił (pkt 3) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1 215 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a także nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w B. kwotę 592,50 zł tytułem nieuiszczonego wpisu od skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód jest współwłaścicielem w 3/8 częściach przedmiotowej nieruchomości. Pozwany wstąpił z mocy prawa w stosunek najmu lokalu nr 5 w budynku nr 21 przy ul. Krasieńskiego w B. o pow. 90,70 m², który to lokal nadal zajmuje. Stawka czynszu była ustalona przez powoda. Od dnia 1 stycznia 1999 r. wynosiła 2,45 zł za 1 m², od dnia 10 września 2001 r. zwiększyła się do 3,72 zł za m², od dnia 1 września 2003 r. wzrosła do 5,29 zł za 1 m², a od dnia 1 lutego 2005 r. wynosiła 5,88 zł za m².

Pozwany z tytułu należnego czynszu zapłacił powodowi następujące kwoty: za rok 1999 - 3862 zł, za 2000 r. - 3 733,08 zł, za 2001 r. - 3 862 zł. za 2002 r. - 3 928,97 zł, za 2003 r. - 300 zł, za 2004 r. - 6 515 zł, a za 2005 r. - 7 315 zł. Na podstawie nakazu zapłaty z dnia 7 kwietnia 2005 r. została wszczęta egzekucja w sprawie I KM (...) w toku której została wyegzekwowana kwota 368,80 zł.

Sąd Rejonowy ocenił, że w sprawie została wykazana podstawa wznowienia określona w art. 401 pkt 2 k.p.c. w postaci pozbawienia pozwanego możliwości obrony jego praw. Listonosz doręczający bowiem odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu i załącznikami nie zastając adresata w domu nie dopełnił swego obowiązku, gdyż na potwierdzeniu odbioru nie stwierdził, czy informacja o złożeniu przesyłki sądowej w urzędzie pocztowym została umieszczona w skrzynce pocztowej bądź na drzwiach mieszkania. Z odwołaniem się do judykatury tj. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1998 r., III CRN 172/88 (niepublikowanego) przyjął, że skuteczność doręczenia przez awizo warunkuje stwierdzenie, iż adresat w sposób nie budzący wątpliwości został zawiadomiony o nadejściu przeznaczonego dla niego pisma

sądowego oraz miejscu, w którym może go odebrać. Wskazany brak uniemożliwił uznanie doręczenia za dokonane.

Jako najistotniejszy dla rozstrzygnięcia sprawy uznał fakt powierzchni przedmiotowego lokalu, albowiem powód obliczał czynsz nie od powierzchni 90,70 m² lecz od pow. 104,60 m² z powołaniem się na dokument prywatny „podział fizyczny kamienicy przy ul. K. w B.” sporządzony przez rzeczoznawcę Ksenofonta Nowosadowskiego. Dokonując rozliczenia stron poczynawszy od 1999 r. kompensując nadpłaty z niedopłatami oraz uwzględniając kwotę 368,80 wyegzekwowaną w sprawie I KM (...) ocenił, że powodowi przysługuje jedynie roszczenie w kwocie 91,68 zł. dotyczące 2004 r., a w konsekwencji przyjął, że ustawowe odsetki od niej były należne od dnia 1 stycznia 2005 r.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2007 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda w miejsce kwoty 91,68 zł kwotę 2 909,37 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2005 r., zasądzone od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu w kwocie 1 215 zł obniżył do kwoty 741,15 zł, a należną Skarbowi Państwa opłatę sądową obniżył z kwoty 592,50 zł do kwoty 361,43 zł (pkt I), oddalił apelację powoda w dalszej części (pkt II), i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 132 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania odwoławczego.

Podstawę dokonanej zmiany stanowiło uwzględnienie przez Sąd Okręgowy podniesionego w apelacji przez powoda zarzutu przedawnienia w zakresie nadpłat czynszu za 1999 r. w kwocie 1 196,53 zł i za 2000 r. w kwocie 1 066,50 zł. Zastosował co do tych nadpłat trzyletni termin przedawnienia dla roszczeń okresowych przewidziany w art. 118 k.c.

Pozwany w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 19 grudnia 2006 r. w części w jakiej zreformował on wyrok Sądu pierwszej Instancji podniósł zarzut obrazy art. 118 k.c. w zw. z art. 677 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia (w zasadzie sądu drugiej instancji) kończącego postępowanie w sprawie wydanego poczynawszy od dnia 1 września 2004 r. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2005 r., I CNP 1/05, i uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2005 r., III CZP 1/05, OSNC

2006, nr 5, poz. 78, której nadano moc zasady prawnej). Oznacza to możliwość wniesienia skargi od prawomocnych wyroków, nakazów zapłaty, postanowień co do istoty sprawy wydanych w postępowaniu nieprocesowym oraz od postanowień tzw. formalnych kończących postępowanie w sprawie.

Uwzględnienie skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 niepublikowane).

Skarga jest nie tylko środkiem nowym, ale - jak podkreślono w literaturze - wyjątkowym w skali europejskiej. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie jest dotknięte. Z tego względu pojęcia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia określonego w 424¹ k.p.c. nie można utożsamiać z pojęciem szeroko rozumianej bezprawności występującym w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej. Definiując tę przesłankę uwzględnić trzeba specyfikę władzy sędziowskiej i sądowego stosowania prawa. Orzeczeniem niezgodnym z prawem w omawianym sensie jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego stosowania prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35), co można stwierdzić „na pierwszy rzut oka” bez wnikania w szczegóły sprawy i bez prowadzenia głębszej analizy prawniczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2006 r., I BP 13/06, M.P. P. 2007, nr 5, s. 253).

Szczególny termin przedawnienia roszczeń przewidziany w art. 677 k.c. – w zakresie tego unormowania - wyłącza stosowanie terminów ogólnych ustanowionych w art. 118 k.c. Generalnie rzecz ujmując, trzeba stwierdzić, że art. 677 k.c. nie normuje wymagalności roszczenia o zwrot nadpłaconego czynszu, tj. nie określa początku biegu jego przedawnienia (art. 120 § 1 k.c.), a jedynie skraca termin ogólny określony w art. 118 k.c. w wypadku zwrotu przedmiotu najmu. Trzeba zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że nadpłata czynszu nie jest świadczeniem okresowym do czego prowadzi jednak kompleksowa i wnikliwa wykładnia. Jeżeli do tego dodać, że w wobec trwania stosunku najmu i zamieszkiwania w przedmiotowym lokalu najemcy, nie miał

zastosowania w sprawie art. 677 k.c., to choć nastąpiło naruszenie prawa materialnego przez Sąd Okręgowy, nie była to bezprawność w wyżej zdefiniowanym znaczeniu.

Skarżący odwołał się także do powstania szkody z tytułu niekorzystnej zmiany orzeczenia w przedmiocie kosztów. Tymczasem od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w przedmiocie kosztów skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie przysługuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2005 r., II CNP 15/05, OSNC 2006, nr 9, poz. 153).

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).